

370.152

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ส 691 ก

การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง

กรุงเทพฯ : 2565

80 หน้า

ISBN : 978-616-564-153-1

1.การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ 2.ชื่อเรื่อง

การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 44/2565

ISBN

978-616-564-153-1

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2565

จำนวนพิมพ์

1,500 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์และเผยแพร่

กลุ่มส่งเสริมการวิจัย สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

99/20 ถนนสุขุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

โทรศัพท์ 0-2668-7123

โทรสาร 0-2243-2770

Website : <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด

92/6 หมู่ 3 ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี

จังหวัดสมุทรปราการ 10540

โทรศัพท์ 0-2178-8794-5

โทรสาร 0-2178-8796

คำนำ

การวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่มีระบบและวิธีการที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำความรู้หรือข้อค้นพบที่ได้ขึ้นไปใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือ ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ แต่การจะนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้นั้น จำเป็นต้อง คำนึงถึงคุณภาพของงานวิจัย ซึ่งงานวิจัยที่มีคุณภาพจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งในแง่ของการกำหนดนโยบายและ การขยายผลในการนำงานวิจัยลงสู่การปฏิบัติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ อย่างแท้จริงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

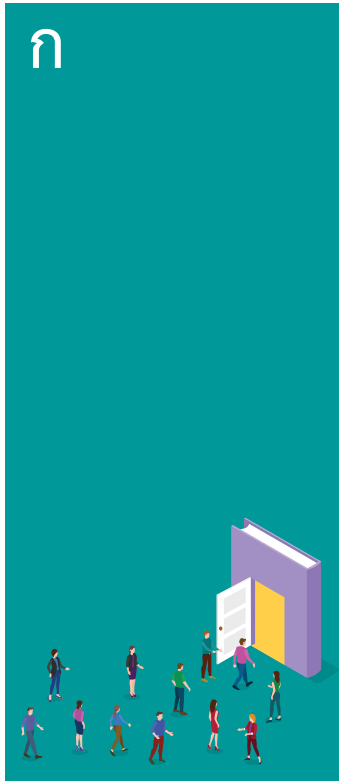
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้ เรียบเรียงสาระสำคัญของการบรรยายพิเศษ เรื่อง “การพัฒนางานวิจัยให้มี คุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง” ซึ่งบรรยายโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความ เชี่ยวชาญด้านการทำวิจัยทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน จากการประชุมสัมมนา วิชาการระดับภูมิภาค: การวิจัยทางการศึกษา ใน 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าองค์ความรู้ดังกล่าวจะช่วยจุดประกาย และเป็นแรงบันดาลใจให้แก่ผู้ที่สนใจในการสร้างสรรค์งานวิจัยที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อน และพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

(นายอรรณพ ลังขวาลี)

เลขาธิการสภาการศึกษา

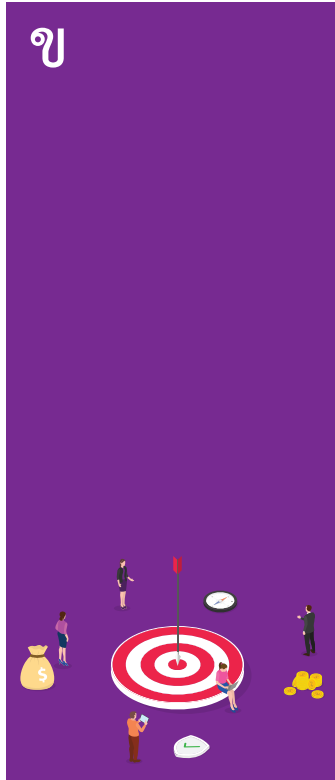
สารบัญ

คำนำ

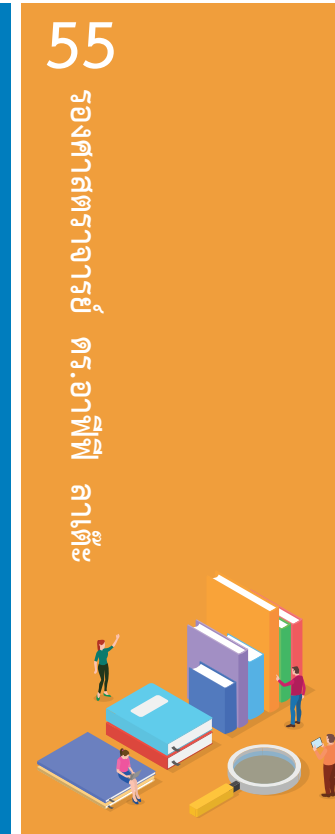
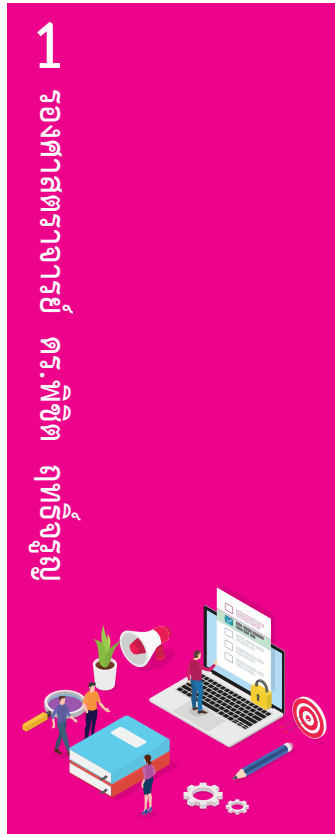

สารบัญ

ข

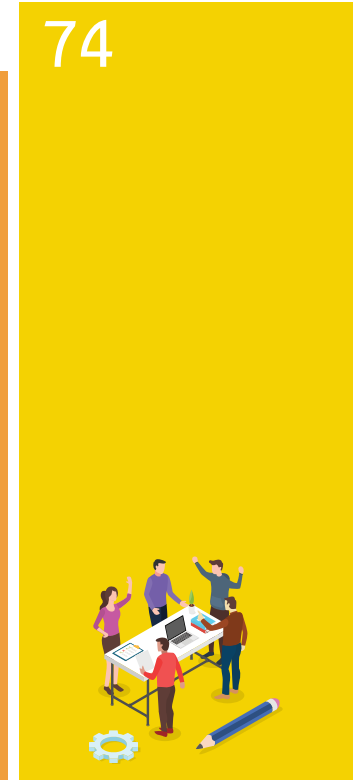

การพัฒนางานวิจัย
ให้มีคุณภาพและ
ใช้ประโยชน์ได้จริง

คณะผู้จัดทำ

74

การบรรยายพิเศษ

การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ และใช้ประโยชน์ได้จริง

ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับภูมิภาค:
การวิจัยทางการศึกษา ใน 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ 1

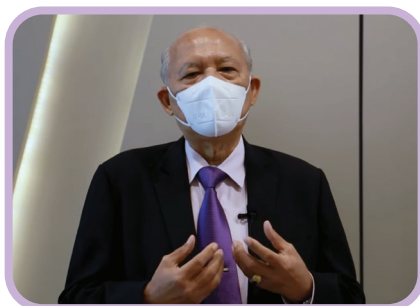
วันพฤหัสบดีที่ 19 พฤษภาคม 2565
ณ กรุงเทพมหานคร

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.พีชิต ฤทธิจรุญ

คุณภาพงานวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์มีความสัมพันธ์กัน โดยมีหลักฐานงานวิจัยที่ชี้ว่างานวิจัยที่มีคุณภาพมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านหรือใช้ผลงานวิจัย (Research Consumers) กล้าตัดสินใจนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในมิติต่างๆ โดยอาจมีการนำผลงานวิจัยมาช่วยตัดสินใจในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการศึกษาหรือปรับปรุงการทำงาน ซึ่งจะต้องพิจารณาที่คุณภาพของงานวิจัย ความน่าเชื่อถือของนักวิจัย แต่นั่นไม่ได้หมายความว่างานวิจัยที่มีคุณภาพจะถูกนำไปใช้ประโยชน์เสมอไป เนื่องจากขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้นำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งคุณภาพงานวิจัยและการใช้ประโยชน์ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน คือ พัฒนางานวิจัย ได้งานวิจัยคุณภาพ และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 คุณภาพงานวิจัยและการใช้ประโยชน์

ในส่วนของนักวิจัย นอกจากมีหน้าที่ในการทำวิจัยให้มีคุณภาพแล้ว ต้องสามารถสื่อสารและเผยแพร่งานวิจัยได้ อีกทั้งการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการมีนโยบายที่ชัดเจนจะส่งผลให้นักวิจัยมีความต้องการที่จะทำงานวิจัยมากขึ้น โดยมีงานวิจัยที่ชี้ว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัย คุณภาพงานวิจัย และผู้ใช้ประโยชน์มีผลทางบวกต่อกัน กล่าวคือ เมื่อนักวิจัยทำวิจัยเสร็จเรียบร้อยแล้วจะมีการเผยแพร่ให้ผู้สนใจไปใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งรับฟังและตอบสนองต่อปัญหาของผู้ใช้ เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ความสัมพันธ์ดังกล่าว สรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผู้เกี่ยวข้องกับการงานวิจัยที่มีคุณภาพและการใช้ประโยชน์

เส้นทางสู่การทำงานวิจัยให้มีคุณภาพ และใช้ประโยชน์ได้จริงนั้นมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ส่วน ดังนี้ 1) **รู้เขา** ผู้วิจัยต้องรู้ว่างานวิจัยที่มีคุณภาพมีวิธีคิดหรือลักษณะอย่างไร 2) **รู้เรา** ผู้วิจัยต้องรู้ว่าจุดอ่อนของงานวิจัยโดยทั่วไปอยู่ตรงไหน 3) **เราต้องรู้** ผู้วิจัยต้องรู้แก่นของงานวิจัยและกระบวนการวิจัย 4) **เราต้องพัฒนา**งานวิจัยให้มีคุณภาพ และ 5) **ต้องใช้งานวิจัย** ให้เกิดประโยชน์จริง สรุปได้ดังภาพที่ 3 ซึ่งสาระสำคัญของแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

ภาพที่ 3 องค์ประกอบสู่คุณภาพงานวิจัย และใช้ประโยชน์ได้จริง

1. รู้เขา : งานวิจัยที่มีคุณภาพ

รู้เขา เป็นหลักการพิจารณาว่า งานวิจัยที่ดีมีคุณภาพ ผู้ประเมิน กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือนักวิชาการ (เขา) ส่วนใหญ่มีเกณฑ์การพิจารณาอย่างไร ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้

1.1 มีความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน และยุทธศาสตร์

การทำงานวิจัยต้องรู้นโยบาย ทิศทางการศึกษา ประเด็นที่ควรจะศึกษาและความต้องการระดับปฏิบัติ โดยทั้งหมดนี้เรียกว่าเกณฑ์ความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน และยุทธศาสตร์

1.2 เรื่องเด่นประเด็นร้อน

นักวิจัยสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันที่เกิดขึ้น สามารถรับข่าวสารที่ทันสมัย สิ่งใหม่ๆ ที่มีความจำเป็นกับบริบทการศึกษา ตามความรู้ความสามารถและสิ่งที่ถนัดอาจเป็นประเด็นทางการบริหารการศึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ที่เป็นเรื่องที่เป็นปัญหาสำคัญ โดดเด่น ซึ่งเมื่อทำวิจัยแล้วจะมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา หรือคุณประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.3 มีความถูกต้อง มีความเป็นระบบ

ผลงานวิจัยที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีความถูกต้อง ซึ่งในการประเมินผลงานวิจัย ความถูกต้องจะเป็นเกณฑ์ที่มีคะแนนสูงมากทั้งในผลงานวิจัยที่เสนอคัดเลือกรหัสหรือผลงานทางวิชาการประเภทงานวิจัย ดังนั้นในการทำงานวิจัย จึงต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ระเบียบวิธีวิจัย ตั้งแต่การกำหนดประเด็น/หัวข้อวิจัย การออกแบบวิจัย การพัฒนาเครื่องมือวิจัย การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล การใช้ภาษา การนำเสนอผลการวิจัย อย่างเป็นระบบและ สื่อสารงานวิจัยที่มีคุณภาพ

รู้หรือไม่!

การเลือกผู้ให้ข้อมูล นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

ถ้าการเลือกผู้ให้ข้อมูลไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่เพียงพอและไม่ครบถ้วนที่จะตอบโจทย์/ปัญหาวิจัย หรือผู้ให้ข้อมูลไม่เหมาะสม จะส่งผลให้ งานวิจัยนั้นได้คำตอบที่ไม่น่าเชื่อถือ และไม่ถูกต้อง

ตัวอย่างที่ 1

การมองเชิงอนาคต ถ้าหากผู้ให้ข้อมูล ไม่มีแนวความคิดเชิงอนาคต นักวิจัยอาจได้รับข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากคนที่จะให้ข้อมูลเหล่านี้ได้ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ และสามารถมองอนาคตได้ดี มีความแม่นยำ น่าเชื่อถือ จึงจะสามารถให้ข้อมูลที่ที่ดีได้

ตัวอย่างที่ 2

การศึกษาเรื่องสภาพและปัญหา การเรียนรู้ในภาวะวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ถ้าไม่มีการเก็บข้อมูลจากคุณครูหรือผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้อยู่ในสถานการณ์จริง ข้อมูลที่ได้ก็อาจไม่มีความหมาย ซึ่งในกรณีดังกล่าว เป็นไปไม่ได้ที่นักวิจัยและนักวิชาการจะสามารถแสดงความคิดเห็น และสรุปผลออกมาได้ด้วยตนเอง

1.4 มีความสำคัญ/เป็นประโยชน์

งานวิจัยที่มีคุณภาพต้องมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน ต่อวงการวิชาการ วิชาซึ่ง และสังคม ซึ่งอาจเป็นงานวิจัยที่มีประโยชน์ทั้งในเชิงนโยบายการปฏิบัติ เกิดการพัฒนาหรือความเจริญงอกงามของศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ

1.5 มีความลุ่มลึก ริเริ่มใหม่

งานวิจัยที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีความ ลุ่มลึก ริเริ่มใหม่หรือมีความเป็นนวัตกรรม

1.6 มีเหตุผล ข้อมูลสนับสนุน อ้างอิง สิ่งสำคัญในการตัดสินใจ ทำวิจัยคือ ต้องมีเหตุผลเพียงพอ เมื่ออ่านความเป็นมาของงานวิจัยแล้วสามารถเข้าใจได้และมีข้อมูลสนับสนุน อ้างอิงครบถ้วน เขียนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ได้น่าสนใจ

1.7 เขียนสื่อสารงานวิจัยได้ดี มีคุณภาพตามเกณฑ์ งานวิจัยที่ดีจะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะการเขียนสื่อสารของนักวิจัย ที่เขียนได้อย่างเป็นระบบ เขียนสื่อสารได้ดี ทำให้ผู้อ่าน/ผู้ใช้งานวิจัยอ่านเข้าใจได้ง่าย งานวิจัยบางเรื่องมีความโดดเด่น น่าจะเกิดประโยชน์ แต่เขียนสื่อสารงานวิจัยไม่มีคุณภาพ

สรุปสาระของงานวิจัยที่มีคุณภาพ ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ลักษณะงานวิจัยที่มีคุณภาพ

2. รู้เรา : จุดอ่อนของงานวิจัย

รู้เรา เป็นการสะท้อนจุดอ่อนของผลงานวิจัยที่ผ่านมา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็น “**มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน**” (Misconception) ก็ได้ โดยทั่วไปมีดังนี้

2.1 การเลือกประเด็นวิจัย เลือกประเด็นวิจัยที่เป็นเรื่องทั่วไป ไม่สำคัญ ไม่โดดเด่น ไม่โดนใจ หรือดึงดูดใจ หรือเป็นประเด็นที่ล้าสมัย

2.2 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย เขียนปัญหาวิจัยไม่ชัดเจน ไม่บ่งชี้ความสำคัญ ไม่สะท้อนให้เห็นปัญหาที่ต้องทำการวิจัย การระบุความสำคัญของปัญหาไม่ชัดเจน ขาดหลักฐานอ้างอิง หรือข้อมูลว่ามีปัญหาอะไรซึ่งนำไปสู่การวิจัย ขาดการสังเคราะห์ข้อมูล ขาดการนำเสนอเหตุผลในการจัดทำวิจัย และจะนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาอะไร ไม่มีการเสนอตัวแปรที่ต้องศึกษาที่ชัดเจน

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย เขียนไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับคำถามวิจัย ไม่เห็นทิศทางในการหาคำตอบ บางกรณีเขียนเป็นประโยชน์ของการวิจัย จึงทำให้ไม่สามารถนำเสนอผลการวิจัยได้

2.4 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่พบมาก คือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ยังไม่ตรงและครอบคลุมกับตัวแปรที่ศึกษา การนำเสนอสาระไม่เป็นระบบ ไม่เชื่อมโยงและสังเคราะห์เนื้อหาอย่างไม่ตรงและครอบคลุมกับตัวแปร การใช้เอกสารล้าสมัย ไม่อ้างอิง เขียนอ้างอิงไม่ครบถ้วน ทำให้ขาดแนวคิดหรือ “**ต้นทุน**” ในการกำหนดกรอบแนวคิดและการดำเนินการวิจัย เพราะวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้นักวิจัยได้แนวคิดและทิศทางในการทำวิจัย

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย เขียนไม่ชัดเจน/ไม่ถูกต้อง และไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา มักเขียนเป็น “**แผนภาพ**” แบบล่องลอยขาดการเชื่อมโยงจากกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่เป็น “**ต้นทุน**” ในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย โดยเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า กรอบแนวคิดการวิจัย

คือการเขียนเป็น “แผนภาพ” และบางกรณีเขียนเป็นขั้นตอนของการวิจัย ซึ่งเป็น มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน

2.6 แบบ/วิธีการวิจัย เลือกไม่เหมาะสม อธิบายวิธีดำเนินการ วิจัยไม่สัมพันธ์กับแบบการวิจัยที่ใช้

2.7 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกรณีศึกษา ระบุไม่ชัดเจน ไม่ระบุวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างและเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่เหมาะสม ไม่เป็นตัวแทนที่ดี

2.8 ตัวแปรที่ศึกษา นิยามตัวแปรหรือนิยามศัพท์ไม่ชัดเจน/ ไม่นิยามเชิงปฏิบัติการ เมื่อนิยามไม่ชัดเจน จะทำให้ออกแบบเครื่องมือวัดตัวแปร ได้ไม่ดี ตัวแปรอิสระ/ตัวแปรจัดกระทำนิยามไม่เห็นโครงสร้างหรือกระบวนการ ส่วนตัวแปรตามนิยามไม่บ่งชี้ถึงการวัดตัวแปร ขาดหลักการนิยามที่ดี จึงมักมีการ นิยามศัพท์/ตัวแปรที่ไม่จำเป็น ในขณะที่ตัวแปร/คำศัพท์ที่จำเป็นต้องนิยาม แต่กลับ ไม่นิยาม

2.9 เครื่องมือวิจัย อธิบายวิธีสร้าง/หาคุณภาพของเครื่องมือ ไม่ครอบคลุมชัดเจน

2.10 การเก็บรวบรวมข้อมูล ระบบขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ไม่ชัดเจนและไม่ถูกต้อง

2.11 นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลหรือผลการวิจัย การนำ เสนอผลการวิจัยไม่เป็นระบบ ไม่ครบถ้วน การแปลผลยังไม่ถูกต้อง

2.12 สรุป อภิปรายผล ไม่ตรงประเด็น ไม่เน้นเชิงคุณค่า และ ข้อเสนอแนะไม่เชื่อมโยงกับผลการวิจัย ส่วนมากไม่ค่อยมีงานวิจัยที่อภิปรายผล ในเชิงเน้นคุณค่าและนำไปสู่การใช้ประโยชน์ แต่เป็นการอภิปรายผลการวิจัย ที่ได้นั้นสอดคล้องหรือขัดแย้งกับงานวิจัยอื่น

3. เราต้องรู้ : แก่นของการวิจัย

เราต้องรู้ หมายถึง สิ่งสำคัญที่ถือว่าเป็นแก่นของการวิจัยที่นักวิจัยต้องรู้ และ มีความเข้าใจในกระบวนการสำคัญของการทำงานวิจัยอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ สามารถทำวิจัยได้ดีมีคุณภาพ ซึ่งเริ่มต้นจากการ**วิเคราะห์ประเด็นการวิจัย**จาก สถานการณ์ทางการศึกษา (Research Issues) โดยการวิเคราะห์เหตุการณ์หรือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันและเป็นประเด็นที่ทันสมัย และนำไปสู่**ตั้งคำถามวิจัย** (Research Question) เพื่อแสวงหาคำตอบของสิ่งที่ต้องการรู้ ซึ่งคำถามวิจัยมีหลายระดับขึ้นอยู่กับผู้วิจัยจะเลือกนำมาใช้ แล้ว**ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย** (Research Literature Review) จากนั้นเป็นการเลือกใช้ **วิธีวิทยาการวิจัย** (Research Methodology) ที่เหมาะสมเพื่อหาคำตอบของปัญหา วิจัย และ**ออกแบบการวิจัย** (Research Design) ประกอบด้วยการวางแผนว่า จะไป ค้นหาคำตอบตามคำถามวิจัยจากใครหรือแหล่งข้อมูลใดจึงจะน่าเชื่อถือมากที่สุด ซึ่งเป็นการ**ออกแบบการสุ่มตัวอย่างหรือกำหนดแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** (Sampling Design) หลังจากนั้นจึงวางแผนว่า จะไปค้นหาคำตอบในเรื่องอะไร ด้วยเครื่องมือและวิธีการอย่างไร ซึ่งเป็น**การออกแบบการวัดตัวแปร** (Measurement Design) เมื่อได้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลกลุ่มต่างๆ มาแล้ว นักวิจัย จะต้องจัดกระทำกับข้อมูลเพื่อสรุปให้ได้คำตอบตามคำถามวิจัยที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็น **การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล** (Analytical Data Design) แล้วนำข้อมูลทั้งหมด ข้างต้นมา**จัดทำโครงการวิจัย** (Research Project) หรือ **ข้อเสนอโครงการวิจัย** (Research Proposal) เมื่อได้โครงการวิจัยซึ่งเป็นแผนปฏิบัติการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ **การบริหารจัดการโครงการวิจัย** (Research Management) เป็นการบริหารจัดการหรือดำเนินการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ สุดท้ายจะได้ผล การวิจัยและ**นำเสนอผลการวิจัย** (Presenting Research Results) และ**นำผลงาน วิจัยนั้นไปใช้ประโยชน์** (Research Utilization) ต่อไป ซึ่งสรุปได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 เราต้องรู้ : แก่นของการวิจัย

ที่มา: ปรับจาก พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2560, น. 49

4. เราต้องพัฒนา : งานวิจัยให้มีคุณภาพ

เราต้องพัฒนา ถือเป็นเป้าหมายในการทำวิจัยให้เกิดคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง เมื่อนักวิจัยเข้าใจลักษณะของงานวิจัยที่มีคุณภาพ จุดอ่อนของงานวิจัยทั่วไป และแก่นของงานวิจัยแล้ว ต่อไปจะเป็นการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ โดยมีองค์ประกอบหลักของการพัฒนา ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนา สิ่งที่ต้องพัฒนา และหน่วยงาน/นักวิจัยที่ต้องพัฒนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 เป้าหมายการพัฒนา

ทำวิจัยให้ได้คุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง

4.2 สิ่งที่ต้องพัฒนา

พัฒนาการดำเนินงานวิจัยให้มีคุณภาพและนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 Research Topic/Problem

การเลือกหัวข้อวิจัยเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานวิจัย หัวข้อวิจัยที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกหัวข้อวิจัย คือ 1) มีความคิดริเริ่มใหม่ (Originality) 2) มีความเป็นนวัตกรรม (Innovativeness) 3) มีความเป็นประโยชน์ (Utility) 4) สามารถสร้างคุณูปการต่อมวลความรู้มนุษย์ (A contribution to human knowledge) และ 5) สามารถสร้างคุณูปการต่อมวลวรรณกรรม (A contribution to literature)

ขั้นตอนที่ 2 Research Methodology

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology) เป็นเครื่องมือของนักวิจัยที่จะนำมาใช้ในการศึกษาค้นหาคำตอบจากคำถามวิจัย และการศึกษาค้นหานั้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีวิทยาการวิจัยจึงเป็นศาสตร์ว่าด้วยระเบียบวิธีวิจัย (Research Methods) ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ความจริงและการประดิษฐ์นวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ระเบียบวิธีวิจัยแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น ถ้าใช้การควบคุมตัวแปรเป็นการแบ่งประเภทสามารถจำแนกระเบียบวิธีวิจัยเป็นระเบียบวิธีทดลอง (Experimental Methods) ระเบียบวิธีไม่ทดลอง (Non-Experimental Methods) ถ้าใช้ลักษณะข้อมูลและการออกแบบวิจัยเป็นเกณฑ์แบ่งประเภท สามารถจำแนกระเบียบวิธีวิจัยเป็นระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) และระเบียบวิธีเชิงผสม (Mixed Methods) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555, น. 458) นักวิจัยจะเลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบใดนั้น ในเบื้องต้นขึ้นอยู่กับลักษณะหรือประเภทของคำถามการวิจัย ถ้าเป็นคำถามวิจัยที่ต้องการรู้อะไร (What) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาหรือคุณภาพ

การศึกษา หรือถ้าเป็นคำถามการวิจัยที่ต้องการรู้สาเหตุ (Why) ของปัญหาหรือต้องการบ่งชี้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง อาจเลือกใช้ระเบียบวิธีไม่ทดลอง เพราะการวิจัยลักษณะประเภทนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติที่ไม่ได้มีการจัดกระทำหรือมีสิ่งทดลอง (Treatment) เพื่อดูผลที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แต่ถ้าเป็นคำถามวิจัยที่ต้องการทราบหรือตรวจสอบผลของวิธีการแก้ปัญหาหรือพัฒนาว่าจะทำอย่างไร (How) ซึ่งเป็นลักษณะของการวิจัยที่ต้องมีสิ่งทดลองหรือการจัดกระทำเพื่อไปดูผลที่เกิดขึ้นจากสิ่งทดลอง นักวิจัยต้องเลือกใช้ระเบียบวิธีทดลอง (Experimental Methods) อาจเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วิธีการวิจัยผสมวิธี (Mixed Methods Research) วิธีการวิจัยเชิงประเมิน (Valuation Research) วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) หรือถ้าสิ่งทดลอง (Treatment) เป็นการจัดโครงการหรือหลักสูตร ควรเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluative Research) เป็นการวิจัยประเมินโครงการ หรือการวิจัยประเมินหลักสูตร การนำวิธีการวิจัยมาใช้ควรศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ถ้าเลือกใช้วิธีการวิจัยไม่เหมาะสมจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 Research Design

การออกแบบการวิจัยเป็นการกำหนดพิมพ์เขียวหรือแผน โครงสร้างกลยุทธ์ รูปแบบซึ่งแสดงแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การกำหนดโครงสร้างตัวแปรแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย และเลือกกลยุทธ์หรือวิธีการวิจัยที่เหมาะสมในการดำเนินการวิจัยแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นคำตอบที่ถูกต้องของปัญหาวิจัย (สำนักงาน

ราชบัณฑิตยสภา, 2558, น. 426) การออกแบบการวิจัยเป็นการกำหนดกรอบการวิจัยที่เกี่ยวกับโครงสร้าง รูปแบบการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย และแนวดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่เหมาะสมกับปัญหาวิจัยที่กำหนดไว้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2561, น. 120)

การออกแบบการวิจัยประกอบด้วย **1) การออกแบบการสุ่มตัวอย่างหรือกำหนดแหล่งข้อมูลหรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** (Sampling Design) ซึ่งเป็นการวางแผนการกำหนดประชากร วิธีการสุ่มตัวอย่าง และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมหรือกำหนดแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) **2) การออกแบบการวัดตัวแปร** (Measurement Design) ซึ่งเป็นการวางแผนว่าจะศึกษาตัวแปรอะไรบ้าง จะวัดตัวแปรเหล่านั้นหรือเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือชนิดใด จะสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างไรและจะไปเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร และ **3) การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล** (Analytical Data Design) ซึ่งเป็นการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูลว่าจะวิเคราะห์อย่างไร และใช้สถิติชนิดใดวิเคราะห์ข้อมูล หลังจากที่ได้ออกแบบการวิจัยแล้วนักวิจัยก็จะได้แบบแผนการวิจัยและนำไปสู่การดำเนินการวิจัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 Research Proposal

หลังจากนักวิจัยได้ออกแบบการวิจัยแล้วต้องจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเค้าโครงการวิจัย หรือโครงการวิจัย (Research Project) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย หรือเป็นเอกสารที่นักวิจัยจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการวิจัยในลักษณะของโครงการหรือแผนปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการวิจัย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2561, น. 138-139) โครงการวิจัยจึงมีความสำคัญต่อ

นักวิจัย เพราะโครงการวิจัยถือว่าเป็นพิมพ์เขียวหรือกรอบแนวคิดในการดำเนินการวิจัย ทำให้นักวิจัยได้จัดระบบความคิด มีกรอบแนวทางการทำวิจัยอย่างชัดเจน และเชื่อมั่นว่าจะสามารถดำเนินการวิจัยได้สำเร็จ นอกจากนี้โครงการวิจัยยังมีความสำคัญต่อบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยด้วย

ขั้นตอนที่ 5 Research Management

เมื่อนักวิจัยได้วางแผนการวิจัยโดยจัดทำโครงการวิจัยแล้ว จำเป็นต้องดำเนินการวิจัยให้เป็นตามโครงการวิจัย ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการโครงการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย นักวิจัยจึงต้องมีทักษะการบริหารจัดการโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทำการวิจัยสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยควรใช้หลักการสำคัญในการบริหารจัดการโครงการวิจัย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2563, น. 181-182) คือ **1) กำหนดเป้าหมายของการบริหารจัดการ** ให้ชัดเจนว่า หลังเสร็จสิ้นโครงการวิจัยนี้แล้วต้องได้ผลลัพธ์ที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประการ คือ 得有งานการวิจัยที่มีคุณภาพ และผลงานวิจัยสามารถนำไปใช้ได้จริง **2) ศึกษาวิเคราะห์โครงการวิจัย** เพื่อให้เข้าใจสาระสำคัญอย่างชัดแจ้งและวางแผนการบริหารจัดการโครงการวิจัยให้รอบคอบ **3) วางแผนการบริหารจัดการโครงการวิจัย** โดยกำหนดกิจกรรมการวิจัยที่จะต้องดำเนินการและกำหนดระยะเวลา รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของนักวิจัยและทีมงานวิจัย จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยเอื้ออำนวยต่อการวิจัย **4) ดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการ** โดยนักวิจัยจะต้องพยายามดำเนินกิจกรรมการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรกำหนดเป้าหมายของชิ้นงาน/กิจกรรมที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา **5) ประสานความร่วมมือผู้เกี่ยวข้อง** ทั้งกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัย (Research Participant)

ผู้สนับสนุนทุนการวิจัย ผู้บริหารหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัย และทีมงานวิจัย เพื่อให้เกิดพลังความร่วมมือในการดำเนินโครงการวิจัยให้บรรลุเป้าหมาย

6) **กำกับตนเองของนักวิจัย** โดยกำหนดเป้าหมายของงานวิจัยที่จะทำ และกำกับให้มีความก้าวหน้า และความสำเร็จตามกำหนดเวลาทุกงาน และ

7) **รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานต่อผู้เกี่ยวข้อง** เพื่อให้รับรู้ความก้าวหน้าของงาน และอาจขอรับคำปรึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อให้การบริหารจัดการโครงการวิจัยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระยะต่อไปด้วย

ขั้นตอนที่ 6 Research Results

ในขั้นตอนการนำเสนอผลการวิจัย นักวิจัยควรจะดำเนินการ ดังนี้

- 1) เสนอผลให้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์
- 2) เสนอผลให้ตรงประเด็น
- 3) สรุปผลให้กระชับชัด
- 4) เน้นการอภิปรายผลเชิงคุณค่า/ประโยชน์ และ
- 5) ชี้ประเด็นการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ให้คมชัด และเป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 7 Research Utilization

ผลการวิจัยถือว่าเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าที่จะต้องนำไปสู่การใช้ประโยชน์ โดยขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักวิชาการและบุคคลที่เกี่ยวข้องว่าจะนำไปใช้ประโยชน์ในลักษณะใด เช่น ใช้ริเริ่มงานที่เกี่ยวข้องใหม่ พัฒนานโยบายหรือแผนงาน ปรับหรือจัดทรัพยากรการทำงาน ปรับปรุงกระบวนการทำงาน พัฒนาต่อยอดงานวิจัย พัฒนานวัตกรรม และพัฒนาสินค้าในเชิงพาณิชย์ เป็นต้น

4.3 ใครต้องพัฒนาบ้าง

เมื่อพัฒนาขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดแล้ว สิ่งที่ต้องพัฒนาต่อไปคือ หน่วยงาน และนักวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

 หน่วยงานต้องพัฒนา ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

1) หน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด

ถ้านโยบายด้านการสนับสนุนการวิจัยยังไม่ชัดเจน ต้องมีการพัฒนานโยบายดังกล่าวให้ชัดเจนมากขึ้น โดยส่งเสริมให้มีความวิจัยที่มีคุณภาพในหน่วยงานและส่งเสริมการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องมีการเสริมสร้างวัฒนธรรมการใช้ประโยชน์ในงานวิจัย

3) หน่วยงานสนับสนุนส่งเสริม

เป็นหน่วยงานที่ช่วยให้ทุนในการทำวิจัยสำหรับงานวิจัยที่ก่อให้เกิดประโยชน์

2) หน่วยงานระดับปฏิบัติ

ต้องมีการแสวงหาแหล่งข้อมูลงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้กับหน่วยงาน

4) หน่วยงานผู้ใช้ประโยชน์

จากงานวิจัยต้องมีนโยบายสนับสนุนให้นำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

👤 นักวิจัยต้องพัฒนาตนเอง

นักวิจัยต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการพัฒนา ได้แก่ 1) ทบทวน ประเมินตนเองอยู่เสมอ 2) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง 3) สร้างคุณลักษณะของนักวิจัยที่มีคุณภาพ 4) พัฒนาคุณสมบัติของนักวิจัยที่มีคุณภาพ 5) บริหารจัดการงานวิจัยให้สำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ทบทวน ประเมินตนเอง

2) กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาตนเอง โดยมีการป้กธงชัย

ในการพัฒนา

เป้าหมายของนักวิจัยยุคใหม่

3) สร้างคุณลักษณะของนักวิจัยที่มีคุณภาพ

- ศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- พัฒนาโครงการวิจัยให้มีคุณภาพและเป็นประโยชน์
- บริหารจัดการโครงการวิจัยให้มีประสิทธิภาพ
- ดำเนินกิจกรรมการวิจัยให้สำเร็จตามเป้าหมาย
- สร้างความซื่อสัตย์ เพิ่มพลังบวกในตน และกำกับตนเอง
- จัดทำรายการวิจัยและบทความวิจัยให้มีคุณภาพ
- ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของนักวิจัยที่มีคุณภาพ

4) พัฒนาคุณสมบัติของนักวิจัยที่มีคุณภาพ

นักวิจัยควรมีคุณสมบัติที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ได้แก่

- (1) Research Consumer : นักบริโภคงานวิจัย
- (2) Hypothesis Tester : นักคิดและพัฒนา โดยการคิดออกแบบ และพัฒนานวัตกรรม มีความหนักทดลองและตรวจสอบ ผลการทดลองและนักประเมินคุณภาพผลงานนวัตกรรม
- (3) Smart Researcher : นักวิจัยที่มีภูมิรู้ ภูมิธรรม มีคุณสมบัติ KSEA : ความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skill), จรรยาบรรณ (Ethics) และเจตคติ (Attitude) ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 Smart Researcher

5) บริหารจัดการงานวิจัยให้สำเร็จ

โดยดำเนินกิจกรรมการวิจัยตามแผน/โครงการวิจัยให้ครอบคลุม ครบถ้วน และเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพและ ใช้ประโยชน์ได้ทันเวลา

กลยุทธ์การเปิดกระจกทางด้านในตนเอง

การเป็นนักวิจัยที่มีสมรรถนะในการสร้างผลงานวิจัยให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง ควรเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้วย “กลยุทธ์การเปิดกระจกทางด้านในตนเอง” ดังนี้

ด้านที่ 1 เปิดตา

โดยการเป็นนักอ่านที่มีพลัง เพื่อศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้มีความรอบรู้และส่งผลดีต่อการทำวิจัยให้มีคุณภาพ

ด้านที่ 2 เปิดหู

โดยการเป็นนักฟังอย่างต่อเนื่อง โดยการรับฟังข้อมูล องค์ความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น การเข้าร่วมงานประชุมสัมมนาต่างๆ การฟังสาระองค์ความรู้จากสื่อต่างๆ เป็นต้น

ด้านที่ 3 เปิดปาก

โดยการเป็นนักถามที่สนใจในประเด็นที่น่าสนใจ ใฝ่เรียนรู้ ด้วยการซักถาม แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นอยู่เสมอ จากการเปิดกระจกในตนเองทั้ง 3 ด้าน คือ เปิดตา เปิดหู และเปิดปาก นักวิจัยจะได้รับข้อมูลสารสนเทศ ข้อความที่เกี่ยวกับกับการวิจัยเข้ามาสู่ตัว สู่หัวของนักวิจัยอย่างมากมาย หลากหลาย ดังนั้นจึงต้องเปิดกระจกด้านที่ 4

ด้านที่ 4 เปิดหัว

โดยการเป็นนักคิด ด้วยการนำความรู้เหล่านั้นมาคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปตัดสินใจเพื่อทำวิจัย

ด้านที่ 5 เปิดมือ

โดยการเป็นนักปฏิบัติการวิจัยจริง เช่น เลือกประเด็นการวิจัย ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เขียนโครงการวิจัย ดำเนินการวิจัย เขียนงานการวิจัย เสนอผลงานการวิจัยและเผยแพร่ผลงานวิจัยให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่า ทั้งในองค์กร วงการวิชาการ วงการวิชาชีพ ชุมชน และต่อสังคมในวงกว้าง และเมื่อมีการวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะต่อผลงานวิจัยของนักวิจัย นักวิจัยต้องเปิดกระจกด้านที่ 6

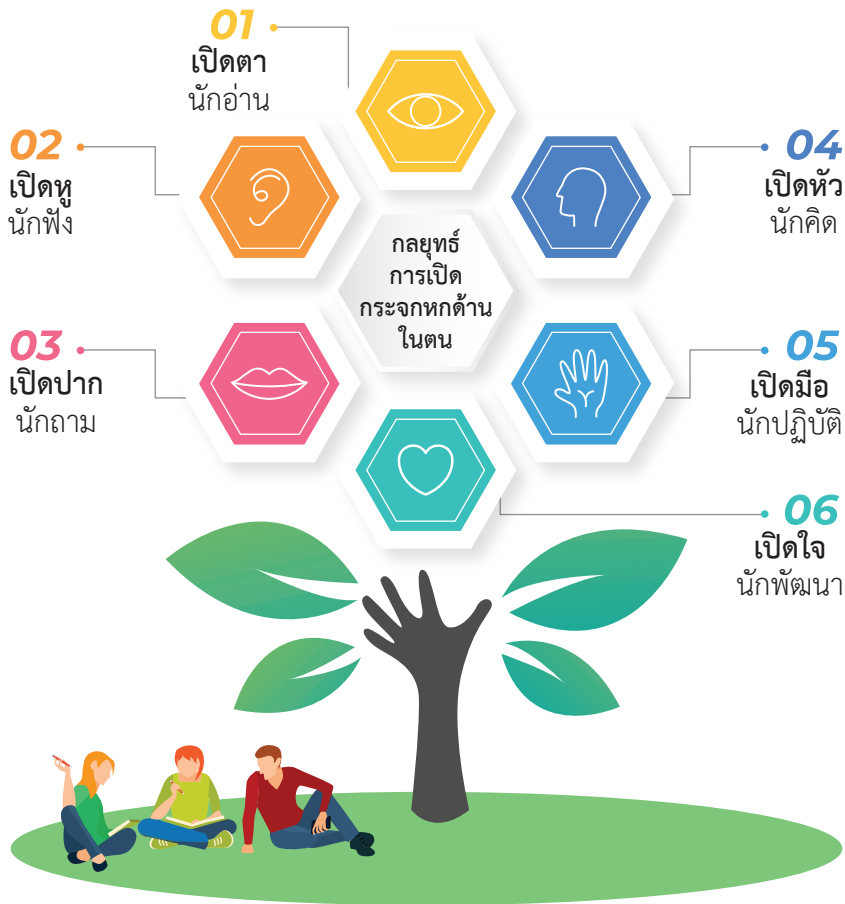

ด้านที่ 6 เปิดใจ

โดยการเป็นนักวิจัยพัฒนา ด้วยการรับฟังข้อเสนอแนะหรือคำติชมจากผู้รู้ ผู้เกี่ยวข้องด้วยความยินดี เต็มใจ ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่จะช่วยให้เป็นนักพัฒนาคุณภาพงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง การไม่เปิดกระจกด้านนี้คือ ไม่ยินดี และเต็มใจรับฟังข้อคิด ข้อเสนอแนะจากผู้รู้หรือผู้เกี่ยวข้อง จะเป็นการปิดโอกาสหรือปิดฉากของ “โอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในด้านการวิจัย” ซึ่งจะทำให้ให้นักวิจัยเป็นนักวิจัยที่ดีมีคุณภาพได้ยากมาก

กลยุทธ์การเปิดกระจกหกด้านในตนเองดังกล่าวสรุปได้ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 กลยุทธ์การเปิดกระจกหกด้านในตนเอง

ที่มา: พิชิต ฤทธิจรูญ. เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน, (2564).

5. ต้องใช้งานวิจัย : ให้เกิดประโยชน์จริง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์มี 4 ปัจจัย ได้แก่

5.1 กระบวนการวิจัยและคุณลักษณะของนักวิจัย

กระบวนการวิจัยต้องตรงประเด็นและมีวิธีการวิจัยที่มีคุณภาพ ในส่วนคุณลักษณะนักวิจัยนั้นจะต้องมี K-E-S-C นั่นคือ ความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ทักษะ (Skill) และทักษะการสื่อสาร (Communication)

5.2 คุณภาพของงานวิจัย

งานวิจัยต้องตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ มีความถูกต้อง เทียบตรง ทันเวลา วิธีการเผยแพร่และการสื่อสารผลการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

5.3 สภาพแวดล้อมขององค์กร

สภาพแวดล้อมขององค์กร ได้แก่ สภาพการเมืองขององค์กรในการตัดสินใจใช้นโยบาย บรรยากาศทางเศรษฐกิจ และลักษณะของการตัดสินใจ

5.4 คุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้อง

คุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กับความต้องการใช้สารสนเทศ ผลการวิจัย ทศนคติต่อการวิจัย และความผูกพันกับงานวิจัยตั้งแต่ผู้ให้การทำวิจัยและได้ผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังกล่าวสรุปได้ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กระบวนการวิจัยและคุณลักษณะนักวิจัย

- ตรงประเด็น วิธีการวิจัยที่มีคุณภาพ
- คุณภาพนักวิจัย (K-E-S-C)

คุณภาพของงานวิจัย

- ตอบสนองผู้ใช้ ถูกต้อง เทียบตรง ทันเวลา
- วิธีการเผยแพร่/การสื่อสารผลการวิจัย

สภาพแวดล้อมขององค์กร

- สภาพการเมืองขององค์กร
- บรรยากาศทางเศรษฐกิจ
- ลักษณะของการตัดสินใจ

คุณลักษณะของผู้เกี่ยวข้อง

- ความต้องการใช้สารสนเทศผลการวิจัย
- ทัศนคติต่อการวิจัย
- ความผูกพันกับงานวิจัย

การนำ ผลงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์

ที่มา: ปรับจาก ศิริชัย กาญจนวาสี, ทฤษฎีการประเมิน, 2554, น. 155 และพิชิต ฤทธิ์จรูญ, เทคนิคการประเมินหลักสูตร, 2565, น. 301

บทสรุป

การพัฒนาคุณภาพงานวิจัยและให้ใช้ประโยชน์ได้จริง นักวิจัยจะต้องดำเนินการวิจัยตาม **“แก่นของการศึกษา”** ประกอบด้วย การวิเคราะห์ประเด็นการวิจัย การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดคำถามวิจัย การเลือกวิธีวิทยาการวิจัย การออกแบบการวิจัย การจัดทำโครงการวิจัย การบริหารจัดการโครงการวิจัย การนำเสนอผลการวิจัย และการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยให้คุ้มค่า ซึ่งนักวิจัยต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ ทักษะทางการวิจัยให้มากพอ และพัฒนาทักษะการสื่อสารงานวิจัยทั้งการเขียนและการพูดสื่อสารให้คมชัด ซึ่งอาจต้องใช้กลยุทธ์การเปิดกระฉกหกด้านในตนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ **การเปิดตา** โดยเป็นนักอ่าน **การเปิดหู** เป็นนักฟัง **การเปิดปาก** เป็นนักถาม ร่วมอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายทางวิจัย **การเปิดหัว** เพื่อคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และตัดสินใจ **การเปิดมือ** เป็นนักปฏิบัติการที่ลงมือทำวิจัยจริง และ **การเปิดใจ** ที่ยินดีและเต็มใจ เพื่อรับฟังข้อคิด ข้อเสนอแนะจากผู้ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ หากทำได้เช่นนี้ นักวิจัยจะเป็น **นักวิจัยที่มีคุณภาพและทรงภูมิปัญญาที่สามารถผลิตงานวิจัยให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้จริง** ซึ่งจะมีคุณูปการต่อการพัฒนางานขององค์กรและหน่วยที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2560). กระบวนการสำคัญของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560)
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2561). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2563). “การบริหารจัดการโครงการวิจัยให้สัมฤทธิ์ผล” ใน *วารสารทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ชลบุรี*. ปีที่ 17 ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม - กันยายน).
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2564). *เทคนิคการวัดและประเมินผลการเรียนรู้*. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2564). *เทคนิคการวิจัยในชั้นเรียน*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์.
- พิชิต ฤทธิจรรยา. (2565). *เทคนิคการประเมินหลักสูตร*. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คลิกการบรรยายพิเศษ

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจรรยา

คุณวุฒิการศึกษา

- การศึกษาดุษฎีบัณฑิต การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)
- การศึกษามหาบัณฑิต การวัดผลการศึกษา
- การศึกษาระดับบัณฑิต คณิตศาสตร์

ตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญ

- คณบดีวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ และรักษาการผู้อำนวยการโครงการจัดตั้งโรงเรียนสาธิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
- กรรมการสภาวิชาการ และกรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ผลงานวิทยากรและที่ปรึกษา

- วิทยากรด้านการวิจัยทางการศึกษา การวัดและประเมินทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาในการพิจารณาคัดเลือกผลงานวิจัยทางการศึกษาและผู้ประเมินรายงานการวิจัย และบทความวิจัย เพื่อตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประจำคณะ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และอนุกรรมการอำนวยการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการบริหารกองทุนพัฒนาและผดุงเกียรติวิชาชีพทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

การบรรยายพิเศษ

การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ และใช้ประโยชน์ได้จริง

ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับภูมิภาค:
การวิจัยทางการศึกษา ใน 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ 3

วันพุธที่ 22 มิถุนายน 2565
ณ จังหวัดเชียงใหม่

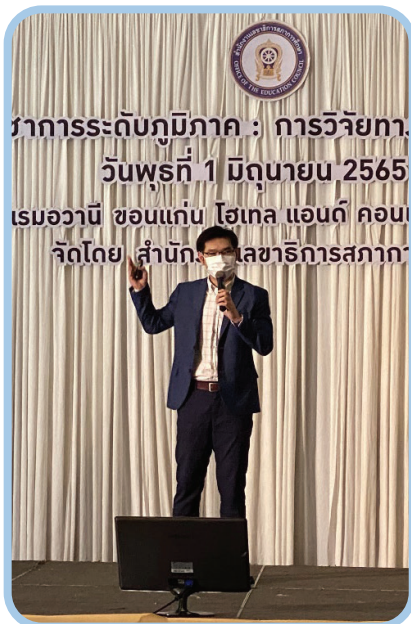
ครั้งที่ 2

วันพุธที่ 1 มิถุนายน 2565
ณ จังหวัดขอนแก่น

ครั้งที่ 4

วันพุธที่ 3 สิงหาคม 2565
ณ จังหวัดระยอง

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุตกันพรกุล

การทำวิจัยเป็นกระบวนการที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ที่เป็นระบบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยผลการวิจัยทางการศึกษาที่มีคุณภาพจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา และการพัฒนากำลังคนของประเทศ การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้วิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการ โดยมีสาระดังนี้

1. การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ

งานวิจัยที่มีคุณภาพ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ประเด็นการวิจัย การออกแบบการวิจัย และรายงานการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ

1.1 คุณภาพของประเด็นการวิจัย

องค์ประกอบแรกที่จะส่งผลต่อคุณภาพของงานวิจัย คือการกำหนดประเด็นการวิจัย โดยงานวิจัยที่ดีจะต้องมีประเด็นหรือหัวข้อที่มีความน่าสนใจ และทันสมัย ทันท่องเหตุการณ์ในปัจจุบัน เช่น การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และภาวะการเรียนรู้ถดถอย การวิจัยเชิงพื้นที่ เป็นต้น และต้องมีความสำคัญและมีคุณค่า สามารถนำมาทำการศึกษា ถูกต้องตามหลักจรรยาบรรณ และผู้วิจัยสามารถควบคุมจัดการได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ประเด็นการวิจัยที่ดี

นำกระบวนการหรือนวัตกรรมที่ครูใช้เพื่อแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนมากำหนดเป็นประเด็นในการทำวิจัย

- น่าสนใจ อยู่ในกระแส มีความสำคัญและมีคุณค่า
- อิงกับภารกิจงานปัจจุบัน ไม่เพิ่มภาระงานให้ครู
- นำมาใช้ประโยชน์ได้จริง

หลักการเลือกประเด็นการวิจัยที่อิงกับภาระงาน คือการสังเกตปัญหาที่พบในการทำงานว่าอะไรที่เป็นเรื่องเร่งด่วน สำคัญ จำเป็น ที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้น โดยสามารถจำแนกได้ดังนี้

 <p>งานวิชาการ</p>	<p>หลักสูตร การสอน การนิเทศ การวัดและประเมินผล สื่อ/นวัตกรรม การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้</p>
 <p>งานบุคคล</p>	<p>การพัฒนา การวางแผนอัตรากำลัง งานวินัย งานสวัสดิการ</p>
 <p>งานงบประมาณ</p>	<p>บัญชี/การเงิน พัสดุ แผนงบประมาณ</p>
 <p>งานกิจกรรม</p>	<p>กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมชุมชน</p>
 <p>งานบริหารทั่วไป</p>	<p>งานธุรการ งานสารสนเทศ งานอนามัย งานประชาสัมพันธ์ งานอาคารสถานที่</p>

ยกตัวอย่างในสายงานวิชาการ ถ้ารับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน ก็ควรกำหนดหัวข้อวิจัยที่เป็นประเด็นปัญหา ด้านการจัดการเรียนรู้ (ดังภาพที่ 3) ซึ่งมักจะเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) โดยพิจารณาว่าต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในด้านใดมากที่สุด ก็ควรจะเน้นทำวิจัยในประเด็นนั้น ๆ เพื่อการแก้ปัญหาที่ตรงจุด ซึ่งสามารถเลือก ศึกษาวิจัยได้มากกว่า 1 ด้าน

ภาพที่ 3 ประเด็นปัญหาวิจัย ด้านการจัดการเรียนรู้

Learning Objectives

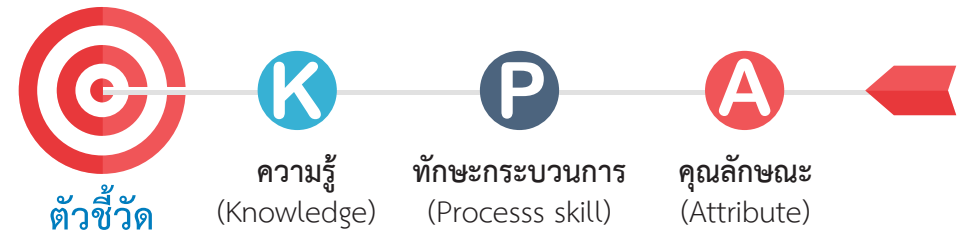

ข้อควรระวัง

หากนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นพัฒนาลักษณะ การจัดการเรียนรู้ด้านใด ก็ต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในด้านนั้นด้วย เช่น นวัตกรรมที่ส่งเสริมทักษะของผู้เรียน การวัดผลก็ควรเป็นการวัด ทักษะของผู้เรียน ไม่ใช่ความรู้หรือเจตคติ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสามารถกำหนดประเด็นการวิจัยที่ เชื่อมโยงกับ ตัวชี้วัดในหลักสูตร ซึ่งจะทำให้งานวิจัยมีความสำคัญและมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ตัวชี้วัดหลักสูตร

ข้อสังเกต และประเด็นพิจารณาเมื่อต้องการยกระดับงานวิจัย

การใช้ชุดฝึก/แบบฝึก/ ชุดการสอน/ชุดกิจกรรม ที่แปลกใหม่และแตกต่าง จากภาวะปกติที่ใช้ใน การสอนในชั้นเรียน

สื่อ/นวัตกรรม การ เรียนรู้ต้องมีแนวคิด และทฤษฎีรองรับ

การใช้แนวคิดและ ทฤษฎีที่หลากหลาย จนเกินไป จนไม่ สามารถอธิบายได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ที่เพิ่มขึ้น เกิดจากแนวคิด/ ทฤษฎีใด

ผู้วิจัยสามารถประเมินปัญหาวิจัยเพื่อให้ได้หัวข้อการวิจัยที่มีคุณภาพ ผ่านการประเมินองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบส่วนตัวของนักวิจัย 2) องค์ประกอบทางด้านสังคม และ 3) องค์ประกอบด้านปัญหาและอุปสรรคของนักวิจัย (ดังภาพที่ 5) ซึ่งผู้วิจัยสามารถตรวจสอบว่าหัวข้อของตนตรงกับเกณฑ์ประเมินทั้ง 9 ข้อ มากน้อยเพียงใด ถ้าตรงมากกว่าครึ่งถือว่าได้

ภาพที่ 5 เกณฑ์การประเมินหัวข้อวิจัย

 <p>องค์ประกอบส่วนตัวของนักวิจัย</p>	 <p>องค์ประกอบทางด้านสังคม</p>	 <p>องค์ประกอบด้านปัญหาและอุปสรรคของการวิจัย</p>
<ul style="list-style-type: none"> • ตรงกับความสนใจของผู้วิจัยหรือไม่ • ผู้วิจัยมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เพียงใด • ผู้วิจัยสามารถควบคุม และจัดการปัจจัยภายนอกได้หรือไม่ 	<ul style="list-style-type: none"> • ทันทสมัยสอดคล้องกับเหตุการณ์ทางสังคม • ไม่ซ้ำซ้อนกับผลงานที่ผ่านมา • เสริมสร้างความรู้แก่สังคมอย่างไร • บุคคลหรือหน่วยงานใด นำข้อค้นพบไปใช้ได้บ้าง • ข้อจำกัด/ความไม่สมบูรณ์ ทำให้ข้อสรุปขาดความน่าเชื่อถือหรือไม่ อย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> • การพิจารณาและการสำรวจตนเองของผู้วิจัยว่าระหว่างการทำโครงการวิจัยจะพบปัญหาใดบ้างเพื่อเตรียมการวางแผน และการแก้ไขได้อย่างทันที่

1.2 คุณภาพของการออกแบบการวิจัย

การวิจัยมีหลากหลายประเภท อาทิ การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง การวิจัยเชิงพัฒนา การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การวิจัยการออกแบบ การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ เป็นต้น ในเบื้องต้นผู้วิจัยจึงควรพิจารณาเลือกประเภทการวิจัยประเภทที่ตรงกับจุดมุ่งหมายในการทำวิจัยของตน

ประเภทการวิจัยที่น่าสนใจ

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment Research)

การวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research)

การวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research)

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

การวิจัยสถาบัน (Institutional Research)

การวิจัยเฉพาะกรณี (Case Study Research)

การวิจัยอนาคต (Futures Research)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

การสังเคราะห์งานวิจัย (Research Synthesis)

การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

การวิจัยการออกแบบ (Design Research)

การวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research)

การวิจัยประสบการณ์ผู้ใช้ (UX Research)

นอกจากนั้น จุดมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 1) เพื่อบรรยาย 2) เพื่ออธิบาย 3) เพื่อทำนาย และ 4) เพื่อควบคุม (ดังภาพที่ 6) ยังสะท้อนให้เห็นคุณภาพของงานวิจัยด้วยเช่นกัน กล่าวคือ ถ้างานวิจัยมีจุดมุ่งหมายครบทั้ง 4 ข้อ งานวิจัยก็จะมีคุณค่าและสามารถตอบโจทย์ความต้องการได้อย่างครอบคลุม เช่น ถ้าทำวิจัยเรื่อง Learning Loss โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบรรยาย อธิบาย ทำนาย และควบคุม ย่อมมีประโยชน์กว่าศึกษาเรื่อง Learning Loss เพื่อบรรยายเพียงอย่างเดียว อย่างไรก็ตาม การกำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมหลายๆ ประการ เช่น งบประมาณ ระยะเวลาในการดำเนินการ หรือความพร้อมของผู้วิจัย เป็นต้น

ตัวอย่าง
การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มักจะมีจุดมุ่งหมายแค่ 2 ข้อ

แก้ปัญหา

พัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

ภาพที่ 6 คุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

- เพื่อบรรยาย (to describe)
- เพื่ออธิบาย (to explain)
- เพื่อทำนาย (to predict)
- เพื่อควบคุม (to control)

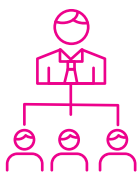
กระบวนการวิจัย (Research Process) ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 7 ดังนี้

ภาพที่ 7 กระบวนการวิจัย (Research Process)

องค์ประกอบของการออกแบบการวิจัย

การออกแบบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Sampling Design) พิจารณาว่าจะเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างไร จะสุ่มหรือเลือกแบบเฉพาะเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างควรมีจำนวนเท่าไรจึงจะเพียงพอ

การออกแบบการวัดตัวแปร (Measurement Design) พิจารณาว่าต้องการวัดตัวแปรอะไร ใช้เครื่องมืออะไร และมีวิธีการทดสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างไร

การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Design) พิจารณาว่าจะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร ถ้าใช้สถิติ จะใช้สถิติอะไร

1.3 คุณภาพของรายงานวิจัย

สำหรับการเขียนรายงานวิจัย ควรนำเสนอประเด็นสาระสำคัญของแต่ละส่วนตามเนื้อหาอย่างชัดเจนครบถ้วน โดยเนื้อหาของรายงานวิจัย 5 บท มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อเรื่องวิจัย ควรระบุตัวแปรและประเด็นหลักในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างรวมถึงวิธีการคร่าว ๆ

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย การเขียนเพื่อแสดงความสำคัญของการวิจัย ควรจะต้องกล่าวถึงสภาพที่คาดหวัง สภาพจริงที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันที่เชื่อมโยงไปสู่ปัญหาวิจัย

วัตถุประสงค์ การระบุสิ่งที่ต้องการศึกษาในงานวิจัย โดยใช้คำว่า เพื่อ + คำกริยาที่วัดได้ สังเกตได้

ประโยชน์ การระบุผลลัพธ์ปลายทางที่เกิดขึ้นในการวิจัย ทำเสร็จแล้วใครได้อะไรบ้าง

นิยามศัพท์เฉพาะ การให้คำจำกัดความและความหมายที่ใช้ในการวิจัย (เฉพาะในงานวิจัยเล่มที่นำเสนอ) โดยผู้วิจัยต้องเขียนเองจากการไปศึกษาหรือประมวลมา

กรอบแนวคิดในการวิจัย แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ซึ่งต่างจากกรอบขั้นตอนการดำเนินงานที่เน้นกระบวนการทำงานวิจัย

สมมติฐานการวิจัย ความคาดหวังของผู้วิจัยในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้สมมติฐานการวิจัยจะเขียนก็ต่อเมื่อมีการทดสอบทางสถิติ ถ้านำเสนอผลการวิจัยที่เป็นการแปลผลธรรมดา เช่น ระดับความพึงพอใจที่สูงขึ้น ไม่แนะนำให้เขียนเป็นสมมติฐานการวิจัย

บทที่ 2 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื้อหาในบทที่ 2 ต้องมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะศึกษาอย่างแท้จริง ข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องถึงแม้จะอยู่ในหัวข้อเดียวกันก็ไม่จำเป็นต้องนำมาเขียน เนื้อหาที่นำมาทบทวน อาจประกอบด้วย **ความหมาย/นิยาม แนวคิด/ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบ ขั้นตอน/กระบวนการ/วิธีการ/รูปแบบ จุดเด่น (ข้อดี)/จุดด้อย (ข้อจำกัด) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง** เป็นต้น โดยข้อมูลต้องมีความน่าเชื่อถือ ทันสมัย มีการเขียนเรียบเรียงและการอ้างอิงอย่างถูกต้อง

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร/ตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย กรณีศึกษา สามารถใช้คำแตกต่างกันตามประเภทและวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เช่น การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ใช้คำว่ากลุ่มเป้าหมายก็ได้ หรือการวิจัย Best-Practice ก็ใช้คำว่ากรณีศึกษาได้ โดยต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับประชากร/ตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย กรณีศึกษาว่าเป็นใคร มีจำนวนเท่าไร กำหนดขนาดตัวอย่างอย่างไร และใช้วิธีสุ่มหรือเลือกอย่างไร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ระบุว่าเครื่องมือมีกี่ชุด มีอะไรบ้าง มีลักษณะอย่างไร **สร้างและตรวจสอบคุณภาพอย่างไร** โดยปกติเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน จะมีอย่างน้อย 2 ชุด คือเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการสอน สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรตาม ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดเจตคติ แบบประเมินทักษะ เป็นต้น ผู้วิจัยต้องเขียนอธิบายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังกล่าวให้ละเอียด ยิ่งละเอียดยิ่งดี

สำหรับการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่เป็นแผนการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ ควรจะให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาโดยใช้คำถามปลายเปิด เพื่อให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะปลายเปิดดีกว่าการวัดค่า IOC เนื่องจาก IOC จะเหมาะกับเครื่องมือที่เป็นข้อสอบหรือข้อคำถามมากกว่า

วิธีดำเนินการวิจัย ระบุขั้นตอนการดำเนินการวิจัยว่าเป็นอย่างไร ช่วงระยะเวลา วัน เดือน ปี ที่ดำเนินการจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล ระบุว่าวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติแบบใด ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการใด

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยสามารถทำได้โดยการเขียนบรรยาย พรรณนาการ ใช้ตาราง แสดงค่าสถิติ กราฟ แผนภาพ Infographic รวมไปถึงการนำภาพถ่ายหรือหลักฐานการแสดงค่าพูดมาใช้ประกอบการอธิบายผลการวิจัยได้

ทั้งนี้ในการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยควรเขียนสาระสำคัญก่อน แล้วจึงนำเสนอตารางค่าสถิติ กราฟ หรือแผนภูมิ ฯลฯ ตอนท้าย (...ดังตารางที่...)

เพื่อคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ผู้วิจัยห้ามใส่ชื่อจริงของนักเรียน หรือนำเสนอภาพที่เห็นหน้าชัดเจน

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การสรุปผลการวิจัย ต้องสรุปตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ทุกข้อ
ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไปเพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัยในปัจจุบัน รายละเอียดดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การอภิปราย เป็นการนำผลการวิจัยมาชี้แจง หรืออธิบายว่าการทดลองสำเร็จเพราะอะไร ไม่สำเร็จเพราะอะไร มีความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี หรืองานวิจัยก่อนหน้า รวมทั้งมีข้อสังเกต บทเรียน ประเด็นสะท้อนความคิดอะไรบ้าง และมีข้อจำกัด ปัญหา อุปสรรคอะไรเกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการวิจัยหรือไม่ อย่างไร

ที่มา: อิทธิพัทธ์ สுவทันพรกุล (2562)

ส่วนสุดท้าย คือ **รายการอ้างอิงและภาคผนวก** โดยในภาคผนวกจะเป็นการใส่ข้อมูลทีนอกเหนือจากรายงานวิจัย เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น ได้แก่

ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เช่น สื่อการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมในงานวิจัย แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบบันทึก แบบสอบถาม ฯลฯ

ผลการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

คะแนน (ข้อมูล) รายบุคคล/ผลงานหรือชิ้นงาน

ภาพประกอบ และแหล่งอ้างอิงที่นำข้อมูลมาใช้ในรายงานหรืองานวิจัยนั้น ๆ

ประวัติผู้วิจัย

รายงานการวิจัยอาจจะไม่ต้องนำเสนอ 5 บทก็ได้ ถ้าสาระที่นำเสนอมีความครบถ้วน สมบูรณ์ การนำเสนอก็สามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้

2. การใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

การวางแผนการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง ควรเริ่มต้นตั้งแต่การกำหนด**โจทย์วิจัย**ที่เป็นปัญหาจากการดำเนินงานของ**ผู้วิจัย**ที่ต้องการพัฒนาให้ดีขึ้น หรือปัญหาที่ต้องการหาคำตอบด้วยการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยควรจะเป็นผู้ที่ทำงานประจำที่เกี่ยวข้องกับโจทย์วิจัยหรือประเด็นการวิจัยดังกล่าว เพื่อจะได้ไม่เพิ่มภาระงานในปัจจุบัน โดย**ผลลัพธ์**ของงานวิจัยที่วัดจากผลที่เกิดขึ้น เช่น ผลการดำเนินงาน ผลการแก้ปัญหา ผลการเปลี่ยนแปลงจากกลุ่มเป้าหมาย จะถูก**นำไปใช้ประโยชน์** ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน การใช้ประโยชน์และการนำผลการวิจัยไปต่อยอดรวมทั้งการนำไปสู่การพัฒนาหน่วยงาน/องค์กร โดยผู้วิจัยสามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับงานประจำที่ทำอยู่ ไม่ว่าจะเป็นในเชิงนโยบาย เชิงพาณิชย์ เชิงวิชาการ เชิงชุมชน/สังคม/สาธารณะ/เชิงพื้นที่ หรือการนำไปใช้ทางอ้อม ดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การวางแผนการวิจัย

การเตรียมความพร้อมและการวางแผนการวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์นั้น ผู้วิจัยจึงต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย โดยกำหนดการใช้ประโยชน์ตั้งแต่ประเด็นการวิจัย การออกแบบการวิจัยและการดำเนินการวิจัย และที่สำคัญคือต้องเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการวิจัย เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้นำชุมชน เป็นต้น เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพและถูกนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การเตรียมความพร้อมและการวางแผนการวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์

การขับเคลื่อนองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

วิถีชีวิต

วัฒนธรรมองค์กร

เปลี่ยนปัญหา

เกิดปัญญา

คลิปการบรรยายพิเศษ

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุกกันพรกุล

คุณวุฒิการศึกษา

- ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ครุศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) (สาขามัธยมศึกษา วิชาเอกภาษาฝรั่งเศสและเทคโนโลยีทางการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาฝรั่งเศส) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน

- กรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) และดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัย การศึกษา
- ผู้รับผิดชอบหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา
- หัวหน้าภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มศว

ผลงานวิทยากรและที่ปรึกษา

วิทยากรด้านการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน การออกแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ แบบผสมผสานวิธีการ ด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนให้กับบุคลากรทางการศึกษา ครูระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาจารย์ระดับอุดมศึกษา ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยบรรยายและจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ประมาณ 300 งาน (พ.ศ. 2554-ถึงปัจจุบัน) และเป็นที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยให้กับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

การบรรยายพิเศษ

การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ และใช้ประโยชน์ได้จริง

ในการประชุมสัมมนาวิชาการระดับภูมิภาค:
การวิจัยทางการศึกษา ใน 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร

ครั้งที่ 5

วันพุธที่ 10 สิงหาคม 2565

ณ จังหวัดสงขลา

โดย รองศาสตราจารย์ ดร.อาฟีฟ ลาเต๊ะ

การวิจัยถือเป็นการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงผ่านระเบียบวิธีการวิจัย โดยมีประเด็นปัญหาหรือสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบเป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดเป้าหมายกลุ่มเป้าหมาย และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการการวิจัยที่ดีนั้นประกอบด้วยการพัฒนางานวิจัยที่มีคุณภาพและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

สุขด้วยงานวิจัย : ลองเช็คตัวเองว่ามีความรู้สึกเหล่านี้หรือไม่

- ✓ ตื่นเต้นที่จะเรียนรู้
- ✓ สนุกที่จะค้นหา
- ✓ ลุ้นต่อผลการวิจัย
- ✓ ทำหายในเวทินำเสนอ
- ✓ รู้สึกภูมิใจท่ามกลางคนเก่ง

“ถ้าอยากพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ ควรจะเติมเต็มความสุขทั้ง 5 ข้อ”

1. การพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ

ในการพัฒนางานวิจัยให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยควรต้องเข้าใจองค์ประกอบที่จะส่งเสริมคุณภาพของงานวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการทำวิจัย

การทำงานวิจัยที่เป็นเลิศ

องค์ประกอบของงานวิจัย

1.1 ขั้นตอนการทำวิจัย มี 5 ขั้นตอนดังนี้

5

ขั้นตอนการทำวิจัย

1) มองเรื่องรอบตัวอย่างพินิจพิเคราะห์

เริ่มต้นความสนใจและตั้งคำถามจากการสังเกตและพิจารณาสถานการณ์แวดล้อมหรือปัญหาที่ประสบอย่างรอบคอบว่าเกิดจากอะไร เช่น ผู้บริหารอาจตั้งคำถามว่าทำไมครูดูเหนื่อย น่าจะเกิดจากอะไร

2) ลองค้นหาความเป็นไปได้อย่างตั้งใจ

ลองค้นคว้าว่าการแก้ปัญหาด้วยวิธีการที่เราคิดไว้มีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน โดยการทบทวนเอกสาร ตำรา งานวิจัย เพื่อดูแนวโน้มความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวเมื่อนำมาใช้กับบริบทของผู้ทำวิจัย โดยอาจจะพบว่าไม่สามารถใช้วิธีการดังกล่าวได้เนื่องจากข้อจำกัดต่างๆ หรือสามารถนำมาปรับใช้ได้ โดยต้องปรับกระบวนการในการนำลงสู่การปฏิบัติ เป็นต้น

3) มุ่งมั่นตามขั้นตอนวิธีอย่างรอบคอบ

ในขั้นตอนนี้ สิ่งที่เราควรให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การพัฒนาเครื่องมือ ถ้าเครื่องมือดี มีความน่าเชื่อถือ ผลการวิจัยที่ได้ก็จะเที่ยงตรง และมีคุณภาพ โดยเครื่องมือต้องมีความสอดคล้อง เหมาะสมกับประเภทของผลการวิจัยที่ต้องการศึกษา เช่น ผลการศึกษาที่เป็น Cognitive Domain หรือ Effective Domain หรือการวัดทักษะจะต้องใช้เครื่องมือวัดที่แตกต่างกัน

4) สกัดผลลัพธ์อย่างเป็นระบบ

เรียบเรียง และสกัดผลการวิจัยที่พบอย่างเป็นระบบ โดยไม่ติดกับดักการนำเสนอผลการวิจัยของนักวิจัยรุ่นพี่ในรูปแบบเดิมๆ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ อาจจะแตกต่างกันในรายละเอียด ฉะนั้น ผลการวิจัยของเราอาจจะแตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ ในหัวข้อเดียวกันก็ได้

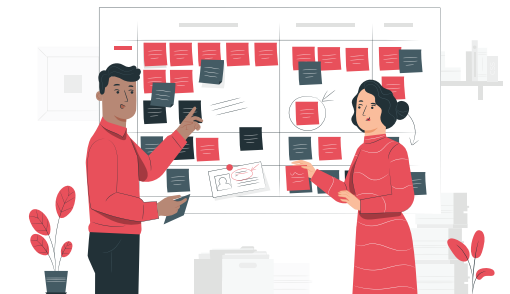

ลองศึกษางานวิจัยของต่างประเทศว่ามีรูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยเช่นไร เพื่อเป็นแนวทางให้เราสามารถหลักรอบการนำเสนอผลการวิจัยแบบเดิมๆ

5) สะท้อนผลอย่างมีวิจารณ์ญาณ

สะท้อนผลของงานวิจัย โดยการอภิปรายผลที่เชื่อมโยงกับบริบท ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากกว่าจะเน้นแค่ความสอดคล้องของผลที่ได้กับงานวิจัยที่ผ่านมาเพียงอย่างเดียว

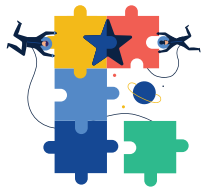
1.2 การทำงานวิจัยที่เป็นเลิศ

การทำงานวิจัยที่เป็นเลิศนั้น ผู้วิจัยจะต้องทำวิจัยให้มีความแตกต่าง ทำอย่างต่อเนื่อง และงานวิจัยนั้นต้องเป็นงานวิจัยที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ (นริศรา, 2563) ดังภาพที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทำให้แตกต่าง

ควรทำในหัวข้อหรือปัญหาที่มีความแตกต่างจากที่เคยทำมาเป็นเรื่องใหม่ๆ ที่ทันสมัยทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ทำอย่างต่อเนื่อง

เมื่อเลือกหัวข้อวิจัยที่สนใจได้แล้ว ก็ควรทำในหัวข้อนั้นๆ อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3-5 ปี เพื่อให้รู้ลึกและเชี่ยวชาญ ก่อนที่จะไปทำในหัวข้ออื่นๆ ต่อไป

ทำให้เกิดประโยชน์

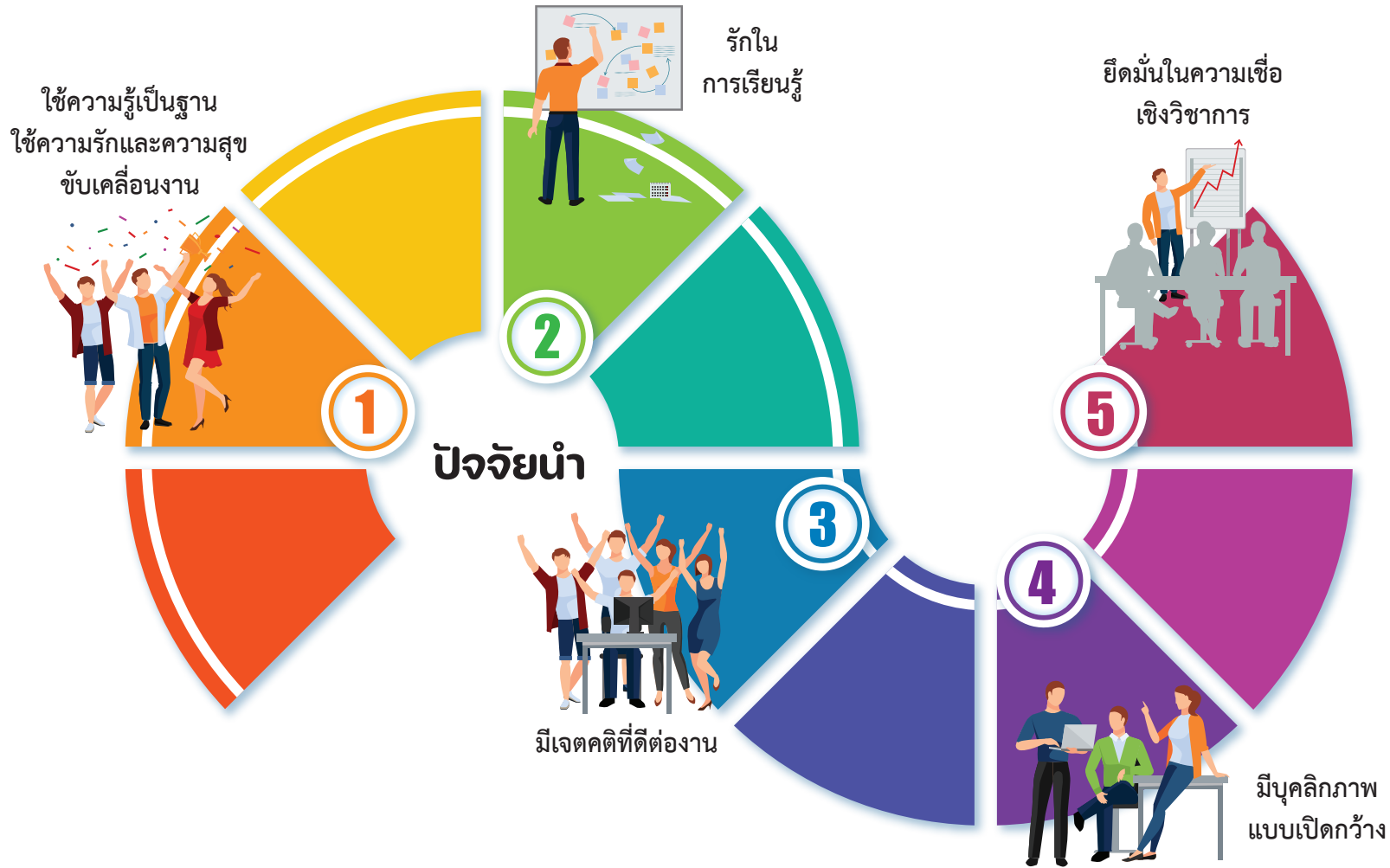
ต้องเกิดประโยชน์ต่อกิจการท่านอื่นๆ ด้วย โดยการให้ข้อมูล รายละเอียดของกระบวนการ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนหรือแนวทางการนำไปปฏิบัติที่ชัดเจน ทำให้ครู อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ 1 การทำงานวิจัยที่เป็นเลิศ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยควรต้องเข้าใจถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของการทำงานวิจัยที่เป็นเลิศ (ดังภาพที่ 2) ได้แก่ **ปัจจัยนำ** ซึ่งประกอบด้วย 5 มุลเหตุ คือ ใช้ความรู้เป็นฐาน ใช้ความรักและความสุขขับเคลื่อนงาน รักในการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่องาน มีบุคลิกภาพแบบเปิดกว้าง และยึดมั่นในความเชื่อเชิงวิชาการ **ปัจจัยเสริม** ประกอบด้วย 4 มุลเหตุ คือ แรงส่งจากทีม การสนับสนุนจากคนรอบข้าง การมีตัวแบบให้เรียนรู้ และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ **ปัจจัยเอื้อ** ประกอบด้วย 2 มุลเหตุ คือ ใช้ความคิดและมีความเพียร (นริศรา, 2563)

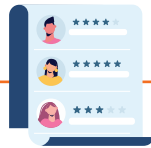
ภาพที่ 2 ปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการทำงานวิจัยที่เป็นเลิศ

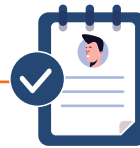
ปัจจัยเสริม

แรงส่งจากทีม

การสนับสนุน
จากคนรอบข้าง

การมีตัวแบบ
ให้เรียนรู้

การเรียนรู้เชิง
ประสบการณ์

1.3 องค์ประกอบของงานวิจัย ประกอบด้วย

1 ชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่องเป็นความประทับใจแรกที่จะดึงความสนใจของผู้อ่าน ต้องสื่อให้เห็นถึงข้อมูลสำคัญของงานวิจัย รวมถึงผลลัพธ์ที่คาดหวังด้วย ชื่อเรื่องที่ดีจะทำให้ผู้อ่านรู้ว่างานวิจัยเป็นงานวิจัยประเภทใด เช่น งานวิจัยเชิงสำรวจ วิจัยเชิงทดลอง หรือวิจัยเชิงพัฒนา

ปัญหาที่พบบ่อย

ชื่อเรื่องขาดผลลัพธ์ที่คาดหวังจากงานวิจัย หรือผลลัพธ์ที่คาดหวังไม่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งการออกแบบการวิจัยที่ไม่ทันสมัย

2

บทคัดย่อ และคำสำคัญ

- บทคัดย่อควรเริ่มต้นด้วยการเกริ่นนำปัญหาและความสำคัญของงานวิจัย และบอกว่าจะทำอะไร และจบลงด้วยข้อเสนอแนะที่เด่นๆ
- คำสำคัญควรแสดงถึงสาขาวิชา แนวคิด ทฤษฎี วิธีวิจัย บริบทของงานวิจัย

ปัญหาที่พบบ่อย

- บทคัดย่อขาดการเกริ่นนำและข้อเสนอแนะของงานวิจัย
- เน้นคำสำคัญที่อยู่ในชื่อเรื่องเพียงอย่างเดียว

3 ความเป็นมา และความสำคัญ

ความเป็นมาเป็นเสมือนการขายงาน สื่อถึงสาระที่สำคัญ ความเป็นมาและปัญหาอย่างตรงประเด็น โดยประกอบไปด้วย 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) สิ่งที่คาดหวัง/ควรจะเป็น 2) สิ่งที่เป็นอยู่/สิ่งที่ต้องแก้ไขหรือพัฒนา 3) วิธี/กระบวนการในการแก้ไข/พัฒนา

ปัญหาที่พบบ่อย

- ไม่สะท้อนปัญหาหรือความต้องการอย่างแท้จริงว่าเกิดอะไรขึ้น อย่างไร หากไม่พยายามแก้ไข หรือพัฒนาจะเป็นอย่างไร ควรยกสถานการณ์ตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน
- ไม่มีข้อมูลสนับสนุน หรือมีน้อยเกินไป ในการยืนยันว่าวิธีการหรือนวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นจะได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหวัง

4 วัตถุประสงค์ การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยเป็นการบอกว่าผู้วิจัยจะทำอะไร จะดำเนินกิจกรรมอะไร โดยอิงมาจากคำถามการวิจัยว่าผู้วิจัยอยากรู้อะไร

ปัญหาที่พบบ่อย

- วัตถุประสงค์ไม่สอดคล้องกับชื่อเรื่อง
- คำกริยาที่ใช้ไม่สามารถตอบผลลัพธ์ตามชื่อเรื่อง
- ตอบได้เพียงบางส่วน

5 สมมติฐาน การวิจัย

สมมติฐานการวิจัยเป็นการบอกแนวโน้มของผลการวิจัยที่ผู้วิจัยคาดหวังว่าจะเกิดขึ้น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบ A ดีขึ้นกว่าก่อนเรียน

ปัญหาที่พบบ่อย

ระบุนัยสำคัญทางสถิติในสมมติฐานการวิจัย

6 ขอบเขต การวิจัย

- ใช้คำว่าประชากร กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้อย่างถูกต้อง
- จำนวนตัวอย่างสะท้อนการเป็นตัวแทนที่ดี มีวิธีการเลือกตัวอย่างที่สมเหตุสมผล เช่น การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) จะเหมาะกับการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ในขณะที่การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จะเหมาะกับการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นต้น
- ระบุตัวแปรต้น ตัวแปรตามที่ชัดเจน และสามารถวัดหรือประเมินได้จริง
- ระยะเวลาที่ดำเนินการมีความเหมาะสม ผู้อ่านสามารถเชื่อได้ว่าจะเกิดผลลัพธ์ตามที่อ้างไว้ เช่น การกำหนดระยะเวลาที่ยาวนานพอให้เห็นความเปลี่ยนแปลง/การพัฒนาทักษะ ความสามารถ หรือสิ่งที่ผู้วิจัยศึกษาได้อย่างสมเหตุสมผล และเชื่อถือได้

7 กรอบแนวคิด การวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยต้องบอกได้ว่ามีอะไรเป็นตัวกระตุ้น (ตัวแปรต้น) และผลลัพธ์ตอนท้ายของงานวิจัยคืออะไร (ตัวแปรตาม)

ปัญหาที่พบบ่อย

- เขียนกรอบการดำเนินงานเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย
- กำหนดตัวแปรต้น และตัวแปรตามที่มีลักษณะปะปน
- การกำหนดตัวแปรต้น และ/หรือตัวแปรตาม ที่ไม่ตรงกันกับตัวแปรที่เสนอในขอบเขตการวิจัย

8 ประโยชน์ที่ คาดว่าจะได้รับ

- เขียนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับที่มีความเป็นไปได้ ไม่เลื่อนลอย หรือกว้างเกินไป
- มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นต้นทาง โดยมีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับเป็นปลายทาง
- สามารถระบุประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ทั้งทางตรงและทางอ้อมได้

9 นิยามศัพท์เฉพาะ

- เลือกนิยามศัพท์ที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งปกติจะเป็นการนิยามตัวแปรต้นและตัวแปรตามในงานวิจัย
- ต้องเป็นการกำหนดคำนิยามโดยนักวิจัยเอง ไม่ควรไปลอกเลียนแบบมาจากงานวิจัยของผู้อื่น

ปัญหาที่พบบ่อย

นิยามประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ทบทวนเอกสารอย่างเป็นระบบ และมีจำนวนงานวิจัยที่เหมาะสม
- สามารถนำตำราหรือเอกสารวิชาการที่มีอายุเกิน 10 ปี มาทบทวนร่วมกับตำราที่ใหม่กว่าได้ แต่งานวิจัยไม่ควรจะเกิน 10 ปี เพราะอาจจะไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทในปัจจุบัน

11 แบบแผนการวิจัย

การออกแบบแผนการวิจัยต้องพิจารณาว่างานวิจัยที่ทำเป็นงานวิจัยประเภทใด เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงทดลอง หรือการวิจัยเชิงพัฒนา และต้องการศึกษาอะไร แล้วจึงออกแบบแผนการทำวิจัยที่เหมาะสม

12 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- มีรายละเอียด และกระบวนการนำไปใช้ที่ชัดเจน นำเชื่อถือ ตรงประเด็นที่ทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าจะสามารถวัดหรือประเมินผลลัพธ์ที่คาดหวังได้
- ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมืออย่างเป็นระบบจากผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นวัตกรรม คู่มือ แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมิน ฯลฯ

13 ผลการวิจัย

- ตอบตรงวัตถุประสงค์การวิจัย อ่านง่าย เรียบเรียงเป็นขั้นตอน
- สามารถใส่รูปกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ แต่ต้องไม่ให้เห็นหน้านักเรียนที่ชัดเจน โดยสามารถเบลอหน้า หรือลบบรรณามุมด้านข้างได้

14 อภิปรายผล การวิจัย

- ให้รายละเอียดระหว่างข้อค้นพบกับสมมติฐานงานวิจัยในอดีต หรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไร
- แสดงทัศนะ และตั้งข้อสังเกตที่เห็นจากงานวิจัยของเราว่าทำไมจึงปรากฏผลเช่นนั้น ค่อยๆ สะท้อนผลและดึงรายละเอียดออกมา
- อภิปรายข้อดี ข้อจำกัด ตลอดจนประเด็นที่มีข้อค้นพบที่ไม่คาดคิดมาก่อน

15 ข้อเสนอแนะ

- เป็นประเด็นที่แหลมคม สามารถนำไปใช้ได้จริง
- บอกปัญหาอุปสรรคที่พบเจอ พร้อมคำแนะนำที่สมเหตุสมผล เพื่อที่นักวิจัยคนอื่นจะได้นำไปพัฒนา ต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ลักษณะงานวิจัยที่ใช้ประโยชน์ได้จริง

งานวิจัยที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ต้องมีลักษณะดังนี้

บรรณานุกรม

นริศรา พิงโพธิ์สม. (2563). การทำงานวิจัยที่เป็นเลิศของนักวิจัยดีเด่น
แห่งชาติ: คุณลักษณะ ความหมาย และปัจจัยความสำเร็จ. *วารสาร
พัฒนาลังคม*. 22(1).

คลิปการบรรยายพิเศษ

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์ ดร.อาพีพี ลาเตะ

คุณวุฒิการศึกษา

- ปรัชญาดุสิตบัณฑิต การวิจัยและสถิติทางวิทยาการปัญญา
มหาวิทยาลัยบูรพา
- วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถิติประยุกต์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิทยาศาสตร์บัณฑิต ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาคณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประเมินผล
และวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลงานวิทยากรและที่ปรึกษา

วิทยากรด้านการวิจัยทางการศึกษา เช่น การเขียนบทความวิชาการและ
บทความวิจัย เทคนิคการทำวิจัยในชั้นเรียน การทำวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ
การเขียนโครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน การวัดและประเมินผลการศึกษา
สถิติและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล หลักสูตรการพัฒนา
นักวิจัย เป็นต้น ให้กับบุคลากรทางการศึกษา อาจารย์ระดับอุดมศึกษา ครู นักศึกษา
รวมทั้งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาในการพิจารณาบทความวิจัย ผลงาน
ทางวิชาการเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ โครงร่างวิจัยและร่างรายงานการวิจัย การปรับปรุง
หลักสูตร รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร.อรรถพล สังขวาสี	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สวัสดิ์ ภู่ทอง	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.ภูมิพัช เรืองแท้	ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

พิจารณาเนื้อหา

นางเพทาย บุญมี	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
----------------	------------------------------

บรรณาธิการและเรียบเรียง

ดร.วิภาดา วาณิช	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นางสาวพาฝัน ภูครองทอง	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบรูปเล่ม กราฟิก และประสานการจัดพิมพ์

นางสาวพาฝัน ภูครองทอง	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
-----------------------	---------------------------

ภาพประกอบ

freepik.com

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางเพทาย บุญมี	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
ดร.วิภาดา วาณิช	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการพิเศษ
นางสาวอรณี พุนศรีธนากุล	นักวิชาการศึกษาคำนาฏการ
นายสิริฤกษ์ ทองกลม	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นายกาจพล ไชยแก้วเมธ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวพาฝัน ภูครองทอง	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

แบบสอบถามการนำผลผลิต
ดำเนินงานวิจัยและองค์ความรู้
ไปใช้ประโยชน์

สิ่งพิมพ์ สกศ.
อันดับที่ 44/2565
ISBN 978-616-564-153-1